

„... Napred, u veličanstveni park.“

ELIZABET GUDŽ

TAJNA
MESEČEVE
ZEMLJE

Prevela:
Milica Cvetković

мала лагуна

Naslov originala

Elizabeth Gouge
THE LITTLE WHITE HORSE

Posvećeno
VOLTERU HODŽISU
Uz zahvalnost

Copyright © The Estate of Elizabeth Gouge, 1946

Translation © 2008 za sprsko izdanje, LAGUNA

❧ BELI KONJIĆ ❧

Pod belim mesecom beše kada ga prvi put videh,
 Konjića belog, vrata ponosno izvijena.
 Taj ljubak ponos, nežan, bez trunke sujete što bi
 Okaljala mu dušu, poricô je bremena
 Poznanja dobra i zla, vremena, stida
 što skriven čuči pod žrvnjem sećanja mnogih.
 Ne postoji za tebe prošlost, beli konjiću,
 Kajanje, budućnost ni strah u ovoj srebrnoj šumi –
 Tek čisto *sada* u spletu srebrnih zraka i sena.

Telo mu, kao cvet zdano, od sjajnog zraka tkano,
 Brzine svetlosti same, no na trenutak u stanku,
 Lebdelo na tankom bridu sveg savršenstva;
 sveg savršenstva trave srebrene na proplanku
 Brega, pre no što kosa sune; snega na suncu,
 Uzdrhtalog ljudskog duha kada Bog zbori
 Svojim još tihim glasom, i kad na treptaj oka
 Sve se učuti; no očas ode to savršenstvo,
 Ostavivši u srcu noža oštricu tanku.

Ponosno kopito, glava, griva što se vijori,
 Uzvišen časak mira pre nego što se vine,
 Opraštanja trenutak, časak nemušte molbe
 Da pamtimo sve što nesta iz ove zemne doline –
 A onda pod drvećem okret, glatka kretnja
 Lagana kao igra svetla na vodi...
 Ostani, ostani u šumi, beli konjiću!...
 Ode, nema ga više, i sad ja ne znam
 Da li to videh stvarno, tog beloga konjića,
 Ili u srmastoj noći zalutô zrak mesečine.

POGLAVLJE PRVO

1

Kočija se opet cimnula, a Marija Meriveder, gospođica Heliotrop* i Vigin su ponovo popadali jedno drugom u naručje, uzdahnuli, graknuli, ispravili se i pažnju usredsredili na ono što je svakome od njih u tom trenutku iskušenja predstavljalo izvor hrabrosti i snage.

Marija se zagledala u svoje čizme. Gospođica Heliotrop je namestila naočare kako treba da stoje, dohvatila s poda izlizaču mrku zbirku francuskih eseja, ubacila pepermint u usta i još jednom uz slabu svetlost zavirila u drhtava crna slova na žutoj hartiji. Vigin je u međuvremenu jezikom potražio ukus davno svarenog ručka koji mu se još zadržao među brkovima.

Čovečanstvo može grubo da se podeli na tri vrste ljudi – one koji utehu nalaze u književnosti, one koji utehu nalaze u ličnom doterivanju i one koji utehu nalaze u hrani; a gospođica Heliotrop, Marija i Vigin, svako ponaosob, bili su pravi predstavnici svog soja.

Mariju treba opisati prvu zato što je ona junakinja ove priče. Tog leta gospodnjeg 1842. imala je trinaest godina i smatrana je za običnu devojčicu, sa onim čudnim srebrnastosivim očima koje su bile tako zbunjujuće prodorne, onom ravnom ričkastom kosom i bledim licem s neprijatnim pegicama. Pa ipak je njeno

* *Heliotrop* je grčka reč koja, između ostalog, znači „suncokret“. (Prim. prev.)

sitno telo, majušno kao u vilinskog deteta, s kičmom pravom kao žarač, bilo veoma otmeno, a imala je izuzetno mala stopala kojima se neuobičajeno dičila. Ona su bila njena glavna lepota, znala je to, pa je stoga, ako je to uopšte i moguće, prema svojim čizmama gajila gorljivije interesovanje nego prema rukavicama, haljinama i šeširima.

A čizme koje je toga dana imala na sebi bile su proračunato namenjene da poprave i najjadnije raspoloženje jer su napravljene od najmekše sive kože, s ušivenim kristalnim perlama oko vrha, i postavljene snežnobelim jagnječim runom. Kristalne perle, kako se ispostavilo, nisu se videle, jer su Marijina siva svilena haljina i topla siva štofana pelerina, isto tako opšivena krznom, dopirale do gležnjeva, ali ona je znala da su one tu i sama pomisao na njih joj je davala moralnu snagu, koja se može i preceniti.

Oslanjala se na misao o perlama, kao što se u nešto manjoj meri oslanjala na misao o ljubičastoj traci koja joj je obmotana oko tankog struka ispod pelerine, o buketicu ljubičica ušuškatom tako duboko u udubljenju sive plišane kapice da se jedva i video, i o sivim svilenim rukavicama koje joj miluju šačice skrivene u velikom belom mufu. Jer Marija vam je bila prava aristokratkinja; savršenstvo skrivenih stvari je čak značajnije od spoljnog prikazivanja. Što ne znači da nije volela da se prikazuje. Volela je. Bila je upadljivo stvorenje, čak i onako odevena, u sivu i ljubičastu boju žalosti.

Jer Marija je bila siročić. Majka joj je umrla još dok je Marija bila beba, a otac upravo pre dva meseca, ostavivši toliko dugova da je sve što je posedovao, pa i prelepa kuća u Londonu, s ovalnim prozorom nad vratima i visokim prozorima okrenutim na park tihog Londonskog trga, u kojoj je Marija provela čitav svoj kratki život, morala je biti prodana da bi se ti dugovi namirili. Kada su advokati konačno bili zadovoljni onim što su isposlovali, ispostavilo se da je ostalo tek toliko novca da se ona, gospođica Heliotrop i Vigins prevezu kočijama u Zapadnu oblast, deo sveta koji nikada nisu videli, gde će živeti sa ser Ben-

džaminom Merivederom, Marijinim deda-stricem i najbližim živim rođakom, koga takođe nikada nisu videli, na njegovom imanju Mesečeva zemlja u selu Srebrnasta rosa.

Samo, nije to što je postala siročić bacilo Mariju u potištenost i nateralo je da se preda razmišljanju o čizmama ne bi li se utešila. Majke se nije ni sećala, a otac, vojnik, koji je gotovo stalno bio sa svojim pukom u inostranstvu, i koji ionako nije mario za decu, nikada i nije zadobio njenu ljubav; ne onako kako ju je zadobila gospođica Heliotrop, koja joj je došla kada je njoj bilo samo nekoliko meseci, prvo kao dadilja a potom i kao guvernanta, i koja ju je obasula svom ljubavlju za koju je Marija uopšte znala. Ne, razlog Marijine potištenosti bila je nelagodnost ovog putovanja i neudobnosti života u unutrašnjosti, koje su svakako izvesne.

Marija ništa nije znala o životu na selu. Bila je prava londonska damica, po rođenju i vaspitanju, uživala je u luksuzu, a u onoj prelepoj kući koja gleda na Londonski trg sve je to i imala; premda se, pošto joj je otac umro, pokazalo kako zapravo nije ni trebalo da je ima jer nije bilo novca da se kuća održava.

A sada? Sudeći prema ovoj kočiji, na imanju Mesečeva zemlja neće biti mnogo udobnosti. Ovo je bilo grozno prevozno sredstvo. Dočekalo ih je u Eksiteru, a bilo je i neudobnije od poštanskih kola kojima su se prevezli iz Londona. Sedišta su bila tvrda i crvotočna, a po podu je bilo kokošnjeg perja i slame koju je kovitlala ledena promaja prolazeći kroz izvitoperena vrata. Dva pirgava konja, iako prekrivena sjajnim pokrovcima i očigledno voljena i dobro pažena, što je Marija odmah primećivala budući da je obožavala konje, bila su stara i otežala, pa su se tromo kretala.

A kočijaš je bio spečen starčić, više nalik gnomu nego ljudskom biću, odeven u kaput s tolikim zakrpkama da je bilo nemoguće čak i naslutiti koja mu je prava boja, i sa šeširovom širokog klopavog oboda, od izluzane dabrovine, koji mu je bio prevelik i zaklanjao mu lice oslanjajući se na prevoj nosa, tako da je slabo ko mogao da mu vidi lice, osim onog širokog bezubog osmeha i

sede čekinje neobrijane brade. Međutim, delovao im je prijatno i razgovorljivo dok ih je ušuškavao u kočiji, pokrivao im brižno kolena iscepanom i izdrpanom ponjavom, samo što im je bilo teško da ga razumeju zbog toga što nije imao zube. A sad, u gustoj februarskoj magli koja je zavila okolinu, jedva su ga i nazirali kroz prozorče u prednjem delu kočije.

Nisu mogli da vide ništa ni od okoline kroz koju su prolazili. Jedino što su o njoj znali jeste da je drum prepun brazda i rupa pa su se tresli s jedne na drugu stranu i poskakivali gore-dole kao da kočija njima igra badminton. A uskoro će se smračiti i neće biti onih modernih novih gasnih lampi koje danas osvetljavaju londonske ulice, samo duboka crna grozna pomrčina provincije. Uz to je i ujedalo od hladnoće, a oni su putovali, kako im se činilo, već sto godina i delovalo je kao da nikada neće stići.

Gospođica Heliotrop je podigla knjigu i primakla je na palac od nosa, rešena da dovrši esej o izdržljivosti pre nego što se potpuno smrači. U narednim mesecima će ga čitati još mnogo puta, u to nije sumnjala, osim onoga o ljubavi koja nikad ne izneveri. Taj drugi esej, prisetila se, pročitala je prvi put kada je došla da se brine o maloj Mariji bez majke i shvatila da joj je vaspitanica najneprivlačniji primerak ženske bebe koji je videla u životu, s onim čudnim srebrnastim očima i stavom, čak i u tom uzrastu, koji odražava svest da joj je krv plava, pa je nadalje mnogo razmišljala o njoj. Međutim, pošto je pročitala taj esej, odlučila je da zavoli Mariju i da je u ljubavi nikad ne izneveri, sve dok ih smrt ne rastavi.

U početku je ljubav gospođice Heliotrop prema Mariji bila pomalo usiljena. Šila joj je i prepravljala odeću, sa sumornom odlučnošću i prilično uznemirujućim nedostatkom mašte, a koliko god Marija bila nevaljala, štap je koristila tek povremeno, pošto se opredelila da radije osvoji ljubav malecke nego da brine o dobrobiti njene besmrtne duše. Ipak se postepeno sve promenilo. Kada bi Marija bila na ma koji način ugrožena, njena nežnost se razbuktavala; detinju odeću je smišljala s vatrenom usrdnošću zbog koje je svaki taj mali odevni predmet postajao

umetničko delo; njene dečje sitne greške kažnjavala je surovo jer više nije davala ni pet para na to da li će je Marija voleti ili ne, samo da bi od tog deteta stvorila finu i otmenu ženu.

Ovo je bila prava ljubav i Marija je toga bila svesna; pa čak ni kad ju je guza bolela toliko da nije mogla da sedi, njena privrženost gospođici Heliotrop nije postajala manja. A sada, kada više nije dete već mlada dama od trinaest godina, gospođica Heliotrop joj je bila ono najbolje što ima u životu.

Marija je od rođenja nepogrešivo znala šta je dobro čim ga vidi. Oduvek je želela sve najbolje i umela je hitro da ga prepozna čak i kada, kao u slučaju s gospođicom Heliotrop, spoljašnjost slabo odaje kakvo se blago nalazi unutra. Ona je verovatno jedina koja je otkrila koliko je draga gospođica Heliotrop; a to je, nesumnjivo, razlog iz kojeg su osećanja gospođice Heliotrop postala tako usrdna.

Spoljašnjost gospođice Heliotrop je uistinu bila čudna, što jednostavno dokazuje kako su Marijine srebrnaste oči proodne, jer su veoma brzo pronikle kroz nju. Većina ljudi se u susretu s nosom i stilom odevanja gospođice Heliotrop tu i zaustavljala i dalje nije išla. Nos gospođice Heliotrop bio povijen kao orlov kljun, a po boji veoma tamno i nepristojno mrkoljubičast, što kod većine ljudi istog trena izaziva podozrivost. Smatrali bi da previše jede i pije te da joj je stoga nos mrkoljubičast; ali zapravo gospođica Heliotrop jedva da je išta jela i pila, zbog toga što je patila od strašno lošeg varenja.

Nos joj je unakazilo to varenje, nikako preterano uživanje. Na njega se nikada nije žalila, trpela ga je, a pošto se nikada nije žalila, svi su je pogrešno shvatali sem Marije. Što ne znači da je ikad pomenula loše varenje Mariji, jer majka ju je vaspitala tako da veruje kako je obeležje Prave Dame da nikome ne pominje ništa o sebi. Međutim, pronicljivoj Mariji je strast gospođice Heliotrop prema pepermintu s vremenom ukazala na istinski izvor.

Nos gospođice Heliotrop je bio tako uznemirujući, postavljen usred beline njenog uskog bledog lica, da velika lepota

njenih očiju, plavih kao nezaboravak, nije mogla da se uoči, kao ni prefinjenost lukova njenih tamnih obrva. Retku sedu kosu češljala je u tanke lokne nalik federima, ukrug oko lica, što je bilo prikladno kada je sa osamnaest godina odabrala tu frizuru, ali joj nije baš odgovaralo sada kada ima šezdeset.

Gospođica Heliotrop je bila visoka, tanka i pogrbljena, ali se ta usukanost nije primećivala budući da je pod staromodnom haljinom od purpurnog bombazena nosila krinolinu, a kako zimi tako i leti oko ramenâ bi obavila crni šal i ukrstila ga preko grudi, pa je delovala punije. Van kuće je uvek nosila veliki crni kišobran, ogrtala prostranu pohabanu pelerinu i stavljala ogromni crni šešir s purpurnim perom, a u kući nosila kao sneg belu kapicu obrubljenu crnom plišanom trakom. Uvek je imala crne svilene rukavice i u crnoj tašnici besprekorno belu maramicu namirisanu lavandom, naočare i kutijicu pepermintâ, a oko vrata je nosila zlatni medaljon veličine pačjeg jajeta. Marija nije znala šta je u medaljonu, jer kad god bi pitala gospođicu Heliotrop šta je unutra, gospođica Heliotrop joj ne bi odgovorila. Malo šta je gospođica Heliotrop uskraćivala svojoj voljenoj Mariji ukoliko to što Marija želi ne može da joj ukalja besmrtnu dušu, pa ipak joj je uporno uskraćivala da vidi šta je u medaljonu... To je, govorila bi, nešto što se tiče samo nje same... Mariji se nije ukazivala prilika da krišom pogleda jer se gospođica Heliotrop nikada nije odvajala od medaljona; kada je išla u na spavanje, stavljala ga je pod jastuk. Doduše, Marija nikada i ne bi krišom gledala zato što nije bila takva devojčica.

Premda neporecivo tašta i previše znatiželjna, Marija je posedovala lepe osobine: bila je časna, hrabra i taktična, a gospođica Heliotrop je bila sazdana od ljubavi i strpljenja. Međutim, spisak Viginsovih vrlina teško je sačiniti... U stvari, to je nemoguće, pošto ih on i nije imao... Vigin je bio pohlepan, samozadovoljan, zovoljan, sebičan i lenj. Marija i gospođica Heliotrop su bile ubeđene da ih on odano voli jer ih je uvek u stopu pratio; kada mu se obrate, učtivo mahao repom, pa ih čak povremeno i ljubio. Ali sve ovo Vigin nije radio iz ljubavi već stoga što

je smatrao da je to ispravna politika. Bio je svestan toga da od gospođice Heliotrop i Marije potiče sve ono što mu postojanje čini ugodnim – hrana, uvek prvoklasna i servirana tačno na vreme u zeleni sud za koji je bio vrlo vezan; zelena kožna ogrlica; četka i češalj, kao i namirisani talk i sapun. Na druge gospodariće, Vigin je to saznao u razgovoru sa onim inferiornim psima koje je sretao u parku, nije se moglo osloniti u pogledu toga da će uvek na prvo mesto stavljati udobnost svojih ljubimaca... On je na *svoje* mogao... Stoga je Vigin još u mladosti odlučio da se umili Mariji i gospođici Heliotrop i da ostane s njima sve dok mu pružaju zadovoljstvo.

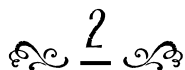
Ipak, iako Viginov moralni sklop nije baš bio poželjan, ne treba misliti kako je bio beskoristan član društva, s obzirom na to da je lepota večita radost, a Viginsova lepota je bila tako uzvišena da se može opisati samo gromoglasnom rečju „neuporediva“. Bio je pedigiran španijel kralja Čarlsa. Dlaka mu je bila boje zagasite slonovače, glatka i sjajna po čitavom telu osim na grudima, gde se spuštala u izuzetnom slapu mekih uvojaka, nalik žabou koji gospoda imaju na košuljama. U to vreme nije bilo pomodno da se španijelima seku repovi, pa je Viginov rep bio kao nojevo pero. On se njime veoma ponosio i držao ga je kao barjak na vetru, a katkad, dok mu sunce sija kroz dlaku, ona se iskrila na svetlosti do te mere da je gotovo bilo neizdrživo gledati je.

Jedino što na Viginu nije bilo boje slonovače bile su njegove svilenkaste uši i belezi okolo očiju, koji su bili najljupkije moguće kestenjaste nijanse. I oči su mu bile smeđe, sa onom tečnom rastopljenom blagošću koja je pridobijala sva srca; vlasnici tih srca bili su potpuno nesvesni toga da je Viginsova blagost upućena samo njemu samom, nikako i njima. Šape i zadnji deo nogu pokrivala mu je nežna tanka dlaka, kao ona na zverima po grbovima. Viginsova glava bila je duga i aristokratska, a na njoj su bili tanki zlatasti brkovi koje je uvek držao pod kontrolom. Njuška mu je bila crna kao ugljen, sjajna i hladna, a lepi ružičasti jezik nikad neprijatno vlažan. Jer Vigin nije bio od onih osetljivih pasa koji sebi dozvoljavaju uzdrhtale brkove, vruću njušku i bale s jezika.

Vigins je znao da preterana osećajnost pogubno deluje na ličnu lepotu, pa joj se nikada nije prepuštao... Osim, možda, veoma malo kada je reč o hrani. Zbog dobre hrane je postajao osećajan, tako je snažno uživao u njoj, tako je duboko bio zahvalan dobrim vilama koje su mu pri rođenju dodelile odličnu probavu, a i postarale se da mu prejedanje nikada ne ugrozi sjajnu vitkost tela... Onaj ručak što ga je dobio u krčmi u Eksiteru zaista je bio odličan: kotlet, zeleno povrće i pečen krompir koji su bili zapravo namenjeni gospođici Heliotrop, ali je ona smatrala da im nije dorasla... Zamišljeno je gladio zlatne brkove lepim ružičastim jezikom. Ako hrana u Zapadnoj oblasti uvek bude tako dobra kakav je bio obrok u Eksiteru, razmišljao je, nosiće se nekako s hladnim maglama i promajnim kočijama, smireno i trpeljivo.

Trenutno je postalo sasvim mračno, pa je čudni stari kočijaš sišao, široko im se osmehnuo i upalio dva prastara fenjera koja su se ljuljala sa strana kabine. Samo što oni nisu pružali mnogo svetla, a s prozora je ionako moglo da se vidi samo kako promiču magla i vrtoglavo strme obale obrasle mokrom paprati. Put je postajao sve uži i uži, tako da je paprat šibala kočiju sa obeju strana, a i sve džombastiji i strmiji, pa su sve vreme ili s naporem puzali uzbrdo, ili se opasno klizali niz nešto što je ličilo na kosinu stravične litice.

Po mraku gospođica Heliotrop više nije mogla da čita, a ni Marija da zagleda čizmice. Ipak, uopšte nisu gundale, zato što Prave Dame nikad ne gundaju. Marija je črvsto stegla šake u mufu, a gospođica Heliotrop isto to učinila pod pelerinom, pa su stisnule zube i trpele.

Uprkos hladnoći, sve troje su zadremali od čiste iscrpljenosti, jer su se trgli i krajnje iznenadili kada su otkrili da se kočija zaustavila. A mora biti da su u tom periodu između njihovog

obežnjavanja i povratka svesti prešli velik deo puta jer je sve bilo drugačije. Pre svega, magle više nije bilo i blistala je mesečina, tako da su sasvim jasno videli jedni drugima lica.

Potištenost im je potpuno iščilela i srca su im zakucala ubrzano zbog svesti o pustolovini. S radošću male dece, gospođica Heliotrop i Marija spustile su prozore svaka sa svoje strane i nagnule se napolje, dok se Vigins gurao pored Marije ne bi li i sam proturio njušku.

Kosine prekrivene paprati koje su se ranije pružale s obe strane sada su nestale, a umesto njih, veoma blizu prozorima kočije, bili su zidovi od tvrde stene divne srmastosive boje, a pred njima je isto stajala stena i prečila im put.

„Jesmo li pošli pravim putem?“, upitala je gospođica Heliotrop.

„U steni su vrata!“, uzviknula je Marija, koja se toliko nagla kroz prozor da joj je pretila opasnost da naglavačke ispadne na usku stazu. „Gledajte!“

Gospođica Heliotrop se i sama isturila pod opasnim uglom, pa je videla da je Marija sasvim u pravu. U stenu su bila ugrađena vrata od ispucale hrastovine, tako stara da su poprimila boju stene i jedva se od nje razlikovala. Bila su veoma velika, dovoljna da kroz njih prođu kočije. Odmah uz njih visio je zarđali lanac koji je izvirao iz rupe u zidu.

„Kočijaš silazi!“, brzo je kazala Marija, pa je očiju užagrenih od uzbuđenja posmatrala kako čovečuljak nalik gnomu žurno prilazi zarđalom lancu, hvata ga, pa se odiže sa zemlje i ljulja kao majmun na štapu. Posledica toga bilo je duboko potmulo čangrljanje negde unutar stene. Posle tri zvona kočijaš je skočio na zemlju, iscerio se Mariji, pa se popeo natrag na svoje mesto.

Velika vrata su se lagano otvorila. Kočijaš je cokuo starim pirgavim konjima, gospođica Heliotrop i Marija su se ponovo zavalile, pa su krenuli napred, a za njima su se vrata zatvorila isto onako bešumno kao što su se i otvorila, zaklonivši mesečinu i ostavivši ih ponovo bez svetlosti, sem one koju su bacali treperavi fenjeri na vlažne zidove podzemnog tunela obrasle mahovinom. Bacili su slabu svetlost, učinilo se Mariji, i na

nekakvu senovitu siluetu, ali u to nije bila sigurna jer je kočija prošla pre nego što je uspela bolje da zagleda.

„Uf!“, izustila je gospođica Heliotrop ne baš sasvim zadovoljno, pošto joj se ovde učinilo previše vlažno i hladno, a tunel kao da se prostirao vrlo daleko i odjek točkova kočije se čuo kao praskanje groma. Ipak, pre nego što su uspele da se zaista uplaše, ponovo su se obreli na mesečini i na mestu tako lepom kao da nije bilo od ovog sveta.

Sve je bilo srebrno. Sa obe strane kočije stabla visokog drveća rasla su iz trave posrebrene mesečinom i svetlucave poput vode. Stabla nisu bila gusto zasađena, pa su se između njih otvarale čistine i ukazivalo nebo boje abonosovine osuto srebrnim zvezdama. Ništa se nije micalo. Sve je bilo veoma mirno, kao da je začarano pod mesečinom. Srebrnasta čipka grančica i grana nad srebrnim stablima bila je tako tanana da se mesečina prosejavalala kroz nju kao sitna srebrna prašina.

Ali u drveću je bilo života, iako je taj život bio nepomičan. Marija je primetila kako na srebrnoj grani sedi srebrna sova, a uz put na zadnjim šapama sedi srebrni zečić i trepće u svetlost fenjera, a nekoliko prelepih srebrnih jelena... A samo na tren, u dnu čistine, učinilo joj se da vidi belog konjića s lepršavom grivom i repom, uzdignute glave, staloženog, zaustavljenog u letu, koji kao da ju je ugledao i da mu je milo.

„Gledajte!“, viknula je gospođici Heliotrop. Ali kada je gospođica Heliotrop pogledala, ništa nije videla.

Dugo su se vozili preko debelog tepiha mahovine koja je prigušivala kloparanje točkova kočije, sve dok konačno nisu prošli ispod luka u starom sivom zidu; ovog puta ne od prirodne stene, već u zidu koji je napravila ljudska ruka i krunisala ga grudobranom. Samo što je Marija uspela da primeti grudobran i srce joj poskočilo od uzbuđenja, a već su se našli unutar zidina i divan park je ustupio mesto simetrično udešenom vrtu s lejama cveća, popločanim stazama oko jezera s lokvanjem i tisama podkresanim u fantastične oblike petlova koji kukuriču i vitezova na konjima.

Bašta je, kao i park, bila sva srebrna i crna pod mesečinom, a Mariju je nakratko presekao strah dok su se vozili kroz nju jer joj se činilo da crni petlovi i crni vitezovi okreću glave i vrlo hladno je gledaju kako prolazi. Mora biti da se i Vigin, mada je bio na podu i nije mogao da vidi senovite crne oblike, osećao čudno, jer je zarežao. I gospođica Heliotrop se sigurno nije osećala sasvim zadovoljno, jer je kazala prilično drhtavim glasom: „Zar nismo već stigli do kuće?“

„Zaista smo stigli do kuće“, obradovala se Marija. „Gledajte, eno svetla!“

„Gde?“, upitala je gospođica Heliotrop.

„Onde!“, rekla je Marija. „Visoko nad onim drvetom.“ Pokazala je tamo odakle je narandžasto okce svetla veselo žmirkalo na njih kroz najviše grane ogromnog crnog kedra što se uzdizao pred njima kao planina. Bilo je nečeg divno prisnog u tom treptanju narandžastog svetla, postavljenog kao dragulj usred sveg onog crnila i srebra. Bila je to mrva zemaljskog u toliko nezemaljskog, nešto što joj iskazuje dobrodošlicu i što se raduje što je vidi, za razliku od onih hladnih crnih senki koje nisu volele što je ona došla.

„Ali to je skroz u nebu!“, izgovorila je gospođica Heliotrop zapanjeno, a onda je kočija u širokom luku obišla oko kedra pa su shvatile zbog čega to svetlo sija tako visoko. Jer kuća nije bila od onih savremenih kuća na kakve su bile navikle, već veoma staro zdanje, gotovo pre zamak nego kuća, a svetlo je sijalo u prozoru na vrhu visoke kule.

Gospođica Heliotrop je ispustila nezadovoljan krik (i brzo ga ugušila, zato što samo nevaspitani ljudi viču kada se suoče s nečim uznemirujućim), razmišljajući o miševima i paucima, kojih se užasavala; ali Marija je kriknula od oduševljenja. Živeće u kući s kulom, kao princeza iz bajke.

O, kako je to bila divna kuća! Uzdizala se pred njima s onim visokim zidovima okrenutim senovitoj bašti i s nekom vrstom bezvremene snage, jednako prisnom kao i svetlo na prozoru kule. I mada je nikada dotad nije videla, ipak je odavala utisak

doma. Jer Merivederi su u njoj živeli već generacijama a ona se preziva Meriveder. Postidela se predašnjeg zaziranja od dolaska ovamo. Ovo je dom, onakav kakav kuća u Londonu nikada nije bila. Radije bi živela ovde u svoj toj jednostavnosti nego na bilo kom luksuznom mestu na svetu.

Izletela je iz kočije gotovo i pre nego što se zaustavila, pa je potrčala uz niz kamenih stepenica sagrađenih uz bok zida, a koje vode do velikih hrastovih vrata, pa počela da udara pesnicama da je puste unutra. Ni njen lak korak niti sitne pesnice nisu pravili mnogo buke, ali sigurno je neko iznutra osluškivao zvuk točkova kočije jer su se velika vrata gotovo odmah otvorila i na njima se ukazao stariji gospodin veoma neobičnog izgleda, kakvog Marija nikada nije videla i koji je stajao na pragu s visoko podignitom upaljenom lampom.

„Dobro došla, rođako“, rekao je dubokim, baršunastim, toplim glasom te joj pružio slobodnu ruku.

„Hvala vam, gospodine“, odgovorila je i, poklonivši mu se, spustila šaku u njegovu, znajući da će ga od ovog časa voleti zauvek.

Međutim, njen rođak je zaista bilo čudan prizor, a kad je počela, otkrila je da je veoma teško da prestane da ga gleda. Bio je tako visok i tako krupan da joj se činilo kako ispunjava široki otvor vrata. Lice mu je bilo okruglo i crveno, sveže obrijano, a veliki kukasti nos mu je u potpunosti zasenio nos gospođice Heliotrop. Imao je tri podvoljka, široka nasmejana usta i svetlucave oči tople ćilibarskosmeđe boje, gotovo zaklonjene žbunastim sedim obrvama. Njegova odeća, doduše brižljivo održavana, bila je veoma staromodna i vrlo čudno sklopljena.

Na glavi je imao ogromnu belu periku, nalik karfiolu, a podvoljke mu je pridržavala vratna marama od honitonske čipke. Prsluk mu je bio od bledoplavog satena sa izvezenim žutim ružama i crvenim karanfilima, a bio je tako lep da je odskakao od izbledeleg i iskrpljenog jahaćeg kaputa i pantalona i blatnjavih visokih čizama. Noge su mu bile pomalo krive, kao kod ljudi koji veći deo života provedu u sedlu. Šake su mu bile krupne i crvene kao i lice, s dlanovima tvrdim i žuljevitim od stalnog

držanja uzde, ali mu je preko zglobova padala prelepa čipka, a na jednom prstu je nosio prsten s velikim rubinom koji se presijavao kao plamen.

I zaista, sve na ser Bendžaminu Merivederu bilo je toplo i sjajno; njegovo okruglo rumeno lice, njegov osmeh, njegov glas, njegove ćilibarske oči, njegov prsten s rubinom. Pošto je uzeo Mariju za ruku, napeto se zagledao u nju, kao da sebi postavlja neka pitanja o njoj. A ona je malko uzdrhtala pod tim budnim pogledom, kao da se uplašila da će joj nedostajati neka osoba na koju on u njoj traži; ipak ga je nepopustljivo gledala u lice i nijednom nije trepnula.

„Prava Merivederova“, konačno je on izgovorio dubokim prigušenim glasom. „Jedna od srebrnih Merivederovih: ispravna, gorda i zahtevna, hrabra i časne duše, rođena na pun mesec. Dopašćemo se jedno drugom, draga moja, jer ja sam rođen u podne; a mesečevi Merivederi i sunčevi Merivederi ti se uvek sviđaju jedni drugima...“

Naglo je učutao jer je iznenada shvatio da su tu i gospođica Heliotrop i Vigins, koji su u međuvremenu izašli iz kočije i popeli se uz stepenice, pa stali iza Marije.

„Draga moja gospođo!“, uzviknuo je gospođici Heliotrop, pošto ju je podvrgao dugom i prodornom pogledu. „Draga moja gospođo! Dozvolite mi!“ Pa ju je, poklonivši joj se duboko, uzeo za ruku i ceremonijalno je preveo preko praga. „Dobro došli, gospođo!“, rekao joj je. „Dobro došli u moj skromni bezvredni dom.“

A reči su mu odzvanjale kao tonovi koji izražavaju istinu. Jer on je zaista i istinski smatrao da mu kuća nije vredna gospođice Heliotrop.

„Dragi moj gospodine!“, uzviknula je gospođica Heliotrop, sva uzdrhtala, s obzirom na to da su je zahvaljujući njenoj neprikladnoj spoljašnjosti gospoda retko obasipala ovakvom laskavom pažnjom. „Dragi moj gospodine, vi ste *preljubazni!*“

Podigavši Viginsa, koji je nezadovoljno frktao zato što na njega niko nije obratio ni najmanje pažnje, Marija je gurnula velika vrata i zatvorila ih, pa se uputila za starijima s uzdahom

zadovoljstva. Jer je i na prvi pogled bila svesna da je ser Bendžamin sazdan od istog finog materijala kao i njena draga gospođica Heliotrop... Svi će se lepo slagati.

Međutim, možda i neće, zato što je na duboko nezadovoljno režanje pod rukom kojom je držala Viginisa, dopro odjek prigušene grmljavine iz pravca kamina, gde je veliki panj goreo u kameonom popločanoj dvorani u koju ih je uveo ser Bendžamin.

Nekakva životinja, prilično zastrašujuće krupna životinja, čije se telo naoko protezalo duž čitavog kamina, podigla je čupavu glavu sa šapa i zagledala se u Viginsovu lepu njuščicu koja je provirivala ispod Marijine ruke. Jednom je šmrknula glasno, udahnula miris Viginsovog karaktera, očigledno nimalo lepo pomislila o njemu, prezrivo trepnula, pa položila glavu natrag na šape. Ali nije se uspavala. Kroz slapove crvenskaste dlake koja je padala preko njih, oči nalik žutim lampama sjaktale su uznemirujuće u okupljenu družinu; uznemirujuće jer su bile tako strašno pronicljive.

Ako su ser Bendžaminove oči delovale kao da prodiru prilično duboko, oči ovog čupavog stvorenja uz kamin videle su beskrajno mnogo više. Kakvo je to stvorenje, pitala se Marija. Pretpostavila je da je to pas, a opet, nekako nije bio kao ostali psi...

„Pas Rolf“, kazao je ser Bendžamin, odgovorivši na Marijino neizgovoreno pitanje. „Ima onih koji zaziru od njega, ali ja vas uveravam da ne treba da se plašite. On je star pas. Došao je na Badnje večer pre više od dvadeset godina iz borove šume iza kuće, pa ostao s nama neko vreme, a onda nakon neke gužve u domaćinstvu opet otišao. Ali baš pre godinu dana – opet na Badnje večer – vratio se i otad živi kod mene, i koliko mi je poznato, nikad nije ni miša povredio.“

„Imate miševе?“, prošaputala je gospođica Heliotrop.

„Na stotine“, grmnulo je ser Bendžamin veselo. „Ali ih obuzdavamo mišolovkama, znate. Mišolovkama i Zaharijem, mačkom. Zaharije trenutno nije ovde. Nego, drage dame, trebalo bi da vidite svoje sobe i raspakujete prtljag, a onda ćete se vratiti u dvoranu pa ćemo zajedno obedovati.“

Ser Bendžamin je privukao tri velika mesingana svećnjaka na stolu uz kamin, upalio sveće pa pružio po jedan svećnjak gospođici Heliotrop i Mariji, a sam krenuo napred u susednu prostoriju, za koju je Marija pretpostavila da je salon, mada po slaboj svetlosti jedva da je nešto od nje i nazrela.

Otvorio je vrata u zidu, prošao na njih, pa su se našli na stepeništu kule. Stepenci su bili od kamena, u sredini izlizani jer su tokom vekova mnoga stopala prošla njima, a uspinjali su se uvojito oko središnjeg stuba, tako da su sirotoj gospođici Heliotrop izazvali vrtoglavicu; međutim, ser Bendžamin, na čelu kolone, sa svojom svećom, peo se veselo kao dečkić, uprkos godinama i težini, a Marija, na začelju, stupala je na stepenike s razdraganošću veselog majmunčeta.

„Stara šest stotina godina“, vedro je rekao ser Bendžamin. „Sazidao ju je u trinaestom veku Rolf Meriveder, štitonoša kralja Edvarda I, osnivač naše porodice, na zemlji koju mu je kralj poklonio u znak zahvalnosti za Rolfovo hrabro držanje u bici. U našoj porodici, gospođice Heliotrop, Rolf pišemo s 'W' na početku jer smo vikinškog porekla, i veliki borci.“

„Tako“, uzdahnula je gospođica Heliotrop. „Kada je Marija bila mala, s teškoćom bih je naterala da pojede puding od pirinča.“

„Jeste li po tom Rolfu nazvali psa koji je došao iz borove šume?“, upitala je Marija. Pomalo je oklevala pre nego što je progovorila o velikoj zveri iz dvorane kao o psu, zato što i dalje nekako nije mogla da ga smatra psom.

„Jesam“, odgovorio je ser Bendžamin. „Zato što se priča da je Rolf Meriveder imao kestenjastu kosu, a pas Rolf, kao što si mogla da primetiš, ima crvenkastosmeđu grivu.“

„Da, primetila sam“, kazala je Marija.

Ser Bendžamin se zaustavio pred jednim vratima. „Ovde vas, dame, ostavljam“, kazao je. „Malo dalje u hodniku je soba gospođice Heliotrop. Marijina je još više, na samom vrhu kule.“ Zatim se naklonio pa, sa svojom svećom, krenuo niz stepenice.

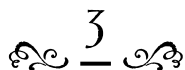
Gospođica Heliotrop, koja je pomislila da će možda morati da spava na slamarici na podu zastrtom rogozinom, tiho je

zakliktala od olakšanja kada je sagledala sobu. Bila je to soba pristojne veličine, a njen hrastov pod je gotovo sasvim prekrivao grimizni tepih. Doduše, vrlo pohaban tepih, sav u rupetinama, ali ipak tepih a ne rogozina.

Tu je bio i veliki krevet s baldahinom i nekoliko stepenika koji vode do njega, i s grimiznim plišanim draperijama da čuvaju od promaje. Bila je tu i komoda od mahagonija ispupčena s prednje strane, toaletni stočić obrubljen cicom i fotelja s visokim naslonom i tapaciranom klupicom za noge. Kameni zidovi bili su obloženi toplim tamnim drvetom, a prozor dobro zatvoren kopcima koje su prekrivale cicane zavese. Sve zavese su vapile za krpljenjem, ali je nameštaj bio lepo uglancan i sve je bilo besprekorno čisto.

A neko se, izgleda, dobrano pobrinuo za njenu udobnost, jer je u kaminu jarko gorela vatra, na komodi i toaletnom stolu sveće, a u krevet je postavljen sud s vrućom vodom, da ga ugrije. I prtljag im je već bio tu, uredno naređan uz dno kreveta.

Međutim, Marija se nije zadržavala u sobi gospođice Heliotrop. Pričekala je tek toliko da se uveri kako je ova zadovoljna, pa je tiho, noseći sveću, krenula da se penje uz stepenište kule, sve više, više, sve ukруг, ukруг, prilično dugo. Njena soba! Dotad nije imala svoju sobu. Oduvek je spavala s gospođicom Heliotrop, i budući da ju je volela onoliko koliko ju je volela, to joj nije smetalo; ali ipak, u poslednje vreme, pomišljala je kako bi bilo divno da ima svoju sobu.

Stepenište u kuli završavalo se pred vratima, tako malim da krupan odrastao čovek kroz njih nikako ne bi mogao da prođe. Ali za vitku devojčicu od trinaest godina ona su bila taman kako treba. Marija je zastala i zagledala se u njih, a srce joj je jako udaralo, jer iako su ova mala, uska i niska vrata očigledno

stara više stotina godina, ipak je imala utisak da su napravljena specijalno za nju. Jer da je mogla sama da bira vrata, izabrala bi upravo ova. Ličila su pre na ulazna vrata nego na vrata sobe, kao vrata lično njene kuće. Napravljena su bila od srebrnastosi-ve hrastovine i okovana srebrnim klinovima, a imala su i zvekir od najmanje, izuzetno lepo izrađene potkovice, kakvu Marija nikada nije videla, i tako uglancane da se sijala kao srebro. Čim je ugledala potkovicu, Marija se setila ljupkog belog konjića za koga joj se učinilo da ga je videla u parku i na kojeg je ukazala gospođici Heliotrop... samo što gospođica Heliotrop nije uspela da ga vidi... Vrata su se otvarala srebrnom rezom koja je prijateljski kliknula kada ju je Marija podigla, kao da joj želi dobrodošlicu.

Ušla je u sobu, zatvorila vrata za sobom, pažljivo spustila svećnjak na pod, naslonila se na vrata i obazrela, rastvorenih usana i onog obično bledog lica zarumenjenog kao ruža, a očiju nalik zvezama.

Nema pera kojim bi se mogle opisati izuzetna ljupkost i lepota Marijine sobe. Bila je na vrhu kule, a kula je bila okrugla, pa je i Marijina soba bila okrugla, ni prevelika ni premala, taman prave veličine za devojčicu od trinaest godina. Imala je tri prozora, dva uska i kopljasta i jedan široki sa sedištem u udubljenju zida. Zavese nisu bile navučene, pa je kroz prozore mogla da vidi zvezde. Na svakom prozoru stajao je po jedan divan trokraki srebrni svećnjak i po tri upaljene sveće u svakom od njih.

Marija je shvatila da je spolja videla svetlost jednog od ovih svećnjaka kako sija kroz kedrove grane. Zidovi nisu bili obloženi drvetom, kao u sobi gospođice Heliotrop, već je ostavljen divni srebrnosivi kamen, zbog čega je Mariji bilo drago. Tavanica je bila zasvođena, a nad Marijinom glavom su se izvijale tanke kamene grede, nalik granama drveta što se sreću u najvišoj tački tavanice u isklesanom prikazu mesečevog srpa okruženog zvezdama.

Preko srebrnastog hrastovog patosa nije bilo tepiha, već je uz krevet stajala bela ovčija koža, tako da Marijina bosa stopala stupe na nešto toplo i meko kada se svakog jutra spuste na